

DISKUSIJA PO REFERATIMA IZ OBLASTI DIDAKTIKE I METODIKE KLASIČNIH JEZIKA

KAJETAN GANTAR Diskusijski prispevek
(Didaktika in metodika klasičnih jezikov)

Dovolite mi, da na kraju povzamem potek naše zanimive diskusije in dodam še nekaj svojih misli. Ure pouka latinščine in grščine na naših šolah so skrčene do skrajnosti, zato je nujno, da iščemo nove, bolj ekonomične didaktične prijeme, ki morajo biti usmerjeni k enemu samemu cilju: kako z minimalnimi sredstvi, v minimalnem razpoložljivem času doseči maksimalen uspeh. Zato je nujno, da uvajamo nove učne metode, o kakršnih smo danes slišali — npr. metodo substitucije, takojšen pristop k izvirnim tekstom; pri tem pa vendar ne smemo povsem zavreči tistega, kar se je učvrstilo v stoletnih šolskih izkušnjah in se izkazalo kot koristno.

Vendar krčenje in rezanje pouka latinščine ni samo jugoslovanski problem. Kot smo lahko razbrali iz referata naše tržaške rojakinje Ferlugove, se podobni procesi pojavljajo tudi v sosednji Italiji. In podobno je tudi v Franciji, Belgiji, Nemčiji in drugih evropskih državah: zaradi prenatrpanosti urnikov in učnih programov se ure latinščine in grščine vsepovsod krčijo, zato pa tudi vsepovsod iščejo nove učne metode, nove didaktične prijeme. Danes ne moremo učiti latinščine več tako, kot so jo poučevali v časih naših dedov, ko je bil to najuglednejši predmet v šolskem urniku. Da bi napore za modernizacijo in večjo učinkovitost pouka klasičnih jezikov čim bolj uskladili, se je več evropskih držav združilo v Mednarodni biro za didaktiko klasičnih jezikov, ki ima sedež v Gentu (Belgija); v ta organ je vključena tudi Jugoslavija. Ta Mednarodni biro prireja vsako drugo leto didaktične kolokvije (*Colloquia Didactica Classica*), objavlja pa tudi revijo *Didactica Classica Gandensia*, kjer so objavljeni izredno tehtni didaktični prispevki in kjer bi lahko našli primerno rešitev za marsikaj, o čemer smo danes razpravljali. Praktična aplikacija teh dognanj na naše šolske razmere bi lahko v marsičem posodobila, obogatila in poživila pouk latinščine tudi na naših šolah. Zato predlagam:

1. Naj se vsi naši seminarji za klasično filologijo naročijo na omejnjeni časopis in z njegovimi članki sistematično seznanjajo naše učitelje latinščine in grščine v osnovnih in srednjih šolah.

2. Naj se naši srednješolski in visokošolski učitelji klasičnih jezikov v kar največjem številu udeležujejo mednarodnih didaktičnih

kolokvijeve, kjer bodo vedno dobrodošli (naj omenim, da so bila vabila za 7. didaktični kolokvij, ki je bil pred enim mesecem v Perugii, natisnjena tudi v srbskohrvatskem in slovenskem jeziku, kar se sicer le redko dogaja na mednarodnih strokovnih srečanjih).

3. Naj se na našem sedanjem kongresu izvoli šestčlanski nacionalni biro za didaktiko klasičnih jezikov, kot ga pridvideva statut Mednarodnega biroja za vse države-članice. V tem nacionalnem biroju naj bodo zastopane vse republike, polovica članov pa mora biti po statutu obvezno iz vrst srednješolskih profesorjev. Naj posamezna republiška društva o tem razmislijo in na letni skupščini zveze, ki bo 28. 9., sporočijo svoje predloge.

ДУШИЦА ПЕТРУШЕВСКА у вези са рефератима Ж. Пуратића и Љубинке Басотове

Душица Петрушевска је изјавила да и сама лично, као вероватно и сви присутни, потпуно схвата и дели забринутост коју је испојио Ж. Пуратић око даље судбине класичних језика у нашим школама и у образовном систему уопште. Слаже се да треба пуно тога мењати и предузети да би се класичним језицима (а пре свега латинском, јер се грчки већ врло мало учи) дало место које им припада и да би се успешније савлађивали. Међутим, чини јој се да је Ж. Пуратић дао превелику тежину проблему уџбеника. Она мисли да се после једног вакуума у послератном периоду појавио довољан број врло добрих уџбеника, као напр. уџбеници В. Гортана и његових сарадника. Према њеном мишљењу питање наставног кадра је већ сада много озбиљније а у будућности ће то бити још и више.

У дискусији поводом реферата Љ. Басотове, који према мишљењу Д. Петрушевске има везе са проблемима које је изнео Ж. Пуратић, истакла је да је овај реферат био леп пример једног идеалног часа латинског језика. Метод који је познат и испробан и практикован у настави латинског језика, али нажалост само у изузетним приликама, јер захтева врло много времена (и припрема часа и постизање циља). Реалност и свакодневна пракса су сасвим другачије, нарочито ако се има у виду да се данас могу на прсте избројати школе и градови у којима стручњаци предају овај предмет – бар што се тиче Македоније ситуација је таква да је настава латинског језика поверена углавном историчарима или романистима који поред латинског обично морају да припремају и други предмет и онда је нереалност овог метода још очигледнија.

Osim toga D. Petruševska ne smatra da je neophodno увек радити са непрекидним (повезаним) текстовима, јер уџбеници са системом реченица пружају много већу разноврсност. Разуме се да то не спречава наставника да ради и са текстовима; напротив, добро је повремено их користити.

Као закључак D. Петрушевска је предложила да се у резолуцији коју ће овај скуп на крају донети подвуче проблем наставног кадра.

O UČBENIKIH, POUKU LATINŠČINE IN LIKU UČITELJA LATINSKEGA JEZIKA

(Prispevek k diskusiji)

Tukaj smo se zbrali kakor velika družina, katere člani imajo izjemno priložnost, da se med seboj spoznajo, izmenjajo mnenja, poglede, izrazijo kritične pomisleke. Tak pomislek se je v razgovoru s kolegi porodil tudi meni. Ta sicer odlično organizirani simpozij ima vendarle tudi neko pomanjkljivost, ki bi jo veljalo do prihodnjega kongresa klasičnih filologov odstraniti. Poleg lepe razstave antičnih izkopanin v Ohridu pogrešam razstavo vseh učbenikov latinskega jezika, po katerih se sedaj poučuje v Jugoslaviji. Tako pa prav nič ne vemo, kje si utira pouk latinskega jezika nova pota in kje je ostal v starih predvojnih tirnicah.

In sedaj kratka pripomba o metodi pouka latinskega jezika. Strinjam se s prof. Sironičem, da je dal stari način pouka izvrstne strokovnjake latinskega jezika, kakršnih bomo verjetno imeli dandanes prav malo. Toda v kakšnih pogojih? Moj oče se je učil v šoli latinščine sedem ur na teden. Zato je kot velik ljubitelj tega jezika (čeprav samo jurist) lahko prebiral med prvo svetovno vojno v strelskih jarkih Galicije Horacija in Tacita brez slovarja. Jaz sem imela še šest ur na teden. Moji učenci so imeli nekaj let po vojni pet ur, nato tri in sedaj smo pristali na dveh urah tedensko. Ob starih učbenikih na stari način ni bilo mogoče, več delati. Boleč anahronizem takega pouka sem dodobra občutila ko sem bila poleg latinščine prisiljena poučevati tudi angleščino in to po modernih metodah. Zato smo se morali pri nas posloviti od odličnega, dolga desetletja uporabljane učbenika prof. Silva Koprive (ki je tako ali tako že davno pošel) in naprositi prof. Ano Šašljevo, da se je lotila nehvaležne naloge pisanja novega učbenika ob upoštevanju sodobnih metod, ki se uveljavljajo povsod po svetu. Sedaj imamo ta učbenik v treh delih: dva sta že izšla, tretji je v tisku. Njegov mik je v metodično dognanem pristopu k osnovam gramatike, še bolj pa v prijetnih tekstih, ki poleg antične zakladnice v veliki meri upoštevajo bogato antično dediščino pri nas. Nalog v starem pomenu besede ne pišemo več, pač pa delamo teste izbirnega in objektivnega tipa z malenkostjo pre-

vajanja iz slovenščine v latinščino. Oba učbenika bom pustila na tej mizi, da si lahko vsak ogleda način dela v Sloveniji.

Kako koristni so medsebojni stiki, se je na tem zborovanju pokazalo ne enkrat. Osebno sem bila izredno vesela, da sem spoznala prof. Oljo Perić iz Zagreba, ki se tudi z vsem žarom predaja poučevanju latinščine na nov, sedanjemu učencu in dijaku bližji način. Srečna sem, da mi je pokazala svoj odlični delovni zvezek, ki ga mi šele načrtujemo in ga najbrž še lep čas ne bomo imeli. Zato si bomo sedaj naročili hrvaškega, ki nam bo prav gotovo v veliko pomoč pri sestavljanju testov in kontrolnih vaj.

Na koncu bi se obrnila na navzoče univerzitetne profesorje z veliko prošnjo. Vzgajajo nam naj moderne učitelje latinskega jezika, ki bodo dobri strokovnjaki, hkrati pa tudi entuziasti. Našemu profesorju Milanu Grošlju je to pri vzgoji naše generacije povsem uspelo.

Lilijana Avčin, Ljubljana.

М. Д. ПЕТРУШЕВСКИ је у вези са рефератом колегинице Оље Перић изразио своје задовољство и истакао вредност онаквог метода рада на часовима латинског језика како га је приказала ауторица, метода рада који је по његову мишљењу на научној висини овога скупа.